

How do we know regarding the moderate deaths, whose accidental transgression can be forgiven - מיתות קלות שניתן שגגתן לכפרה מניין

Overview

We derive from the פסוק of¹ חרם אשר יחרם מן האדם לא יפדה (כל), that one cannot redeem himself from חרם, but rather he has to be executed. The גמרא asks, perhaps that only excludes מיתות קלות שניתנה שגגתן, however by מיתות חמורות שלא ניתנה שגגתן לכפרה, perhaps one can redeem himself from this מיתה. The גמרא answers that the word כל, includes those מיתות as well. There is a dispute between רש"י ותוספות as to the meaning of מיתות קלות שניתנה שגגתן לכפרה.

פירש בקונטרס² כגון עבודת כוכבים ושבת וגילוי עריות שניתן שגגתן לכפרה על ידי קרבן - explained that מיתות קלות refers to idol worship, doing work on שבת, and incestuous relations; for one who was a שוגג on these transgressions can be forgiven through bringing a קרבן -

וכן³ רוצח ניתנה שגגתו לכפרה על ידי גלות -

And similarly a murderer בשוגג, also has the opportunity for forgiveness through going to גלות. According to רש"י a רוצח is included in those מיתות קלות שניתנה שגגתן לכפרה.

פרש"י asks on תוספות

וקשה דאם כן למסקנא⁴ אמאי איצטריך חרם וכל חרם ולא תקחו⁵ ג' קראי⁶ -

And this presents a difficulty; for if indeed it is so (as רש"י maintains that רוצה is included in מיתות קלות שניתנו שגגתן לכפרה), **why, in the conclusion, do we require, three verses; כל חרם, חרם, and חרם** - ולא תקחו כפר לנפש רוצה

בלא תקחו כופר ובחרם סגי דחז לדרך עלייה וחד לדרך ירידה שניתן שגגתו לכפרה -

It will be sufficient if we have only **לא תקחו כופר** and **חרם** (without כל); **one פסוק** for

¹ ויקרא (בחקותי) כז, כט

² בד"ה מיתות. The rule is that any עבירה for which one is חייב כרת (if it was done במזיד without והתראה [as these are]), if it was done בשוגג, one is forgiven by bringing a קרבן.

³ In א"נ רוצה שיש כפרה לשגגתו בגלות the text reads רש"י

⁴ See α,πλ.

⁵ The *גמרא* shortly asks (see *רש"י* ד"ה ולא ממילא) why do we require *כל חרם* to include *מיתות קלות* (see 'Overview'), there is a *פסוק* of *רוצה* *לא תקח כופר לנפש רוצח* which teaches us that by a *רוצה* (who is included in *מיתות קלות*, see *רש"י* ד"ה *מיתות*) one cannot pay *כופר* and redeem himself, so we already know by *מיתות קלות* that one cannot redeem himself, why do we need the additional *לימוד* of *כל*?!

⁶ The מרא answered that we could establish ולא תקחו כופר in a case where he killed him עלייה (in an upward motion), in which case he will not go to גלות בשוגג. Therefore ולא תקחו is not by מיתות קלות, so we need the כל for מיתות קלות.

כפסוק **and the other** (מיתות חמורות שלא ניתנו שגגתן לכפרה) **דרך עלייה** killing **for killing** - מיתה קלה שניתן שגגתו לכפרה **דרך ירידה**, which includes a **דהיינו מיתות קלות לפירוש הקונטרס** -

For, according to רש"י a רוצח is included in לכפרה שגגתן שניתנה לכפרה. Why, according to רש"י do we require three פסוקים, when two are sufficient?!

תוספות offers his interpretation:

לכך נראה דמיתות קלות לא חשיב -

Therefore it appears (to תוספות) that the גמרא does not include in מיתות קלות - אלא הנהו שניתן שגגתן לכפרה על ידי ממון⁷ או על ידי קרבן -

Only those transgression whose שוגג can be forgiven either through paying money or through bringing a קרבן -

אבל רוצח לא ניתן שגגתו לכפרה על ידי ממון אלא על ידי גלות⁸ -

However by a murderer, his שוגג cannot be forgiven through money (or a קרבן), but only through גלות, so he is not included in לכפרה שגגתו שניתנו לכפרה -

והכי פירושא⁹ דברייתא אין לי אלא מיתות חמורות שלא ניתן שגגתן לכפרה על ידי קרבן -

And this is the explanation of the ברייתא, we only know (from חרם [כל]) the מיתות (or money) - **קרוב** through חמורות שלא ניתן שגגתן לכפרה -

דהיינו כל מיתות שאין בהן כרת כגון מסית¹⁰ ומדיח¹¹ ונביא השקר וזקן ממרא -

Which refers to all מיתות for which there is no כרת by them, for instance a מסית and a מדיח and a false prophet, and a rebellious elder -

ומכה אביו ואמו ומקלל אביו ואמו וגונב נפש -

And one who wounds his father or mother, and one who curses his father or mother, and one who kidnaps a person -

ומגדף אליבא דרבנן דאמרי בכריתות (דף ג,ב) דאין מביא קרבן על שגגתו -

And a blasphemer according to the רבנן who maintain in כריתות that a מגדף does not bring a קרבן if he was a שוגג -

⁷ It is not clear which מיתות קלות are included in ממון ע"י לכפרה ע"י שגגתן ניתנו לכפרה ע"י!

⁸ גלות is a much harder כפרה than a קרבן חטאת, for by גלות you may have to be there for many years, while a חטאת can be bought quite cheaply and it is over and done with (see לחא, תוס' הרא"ש). Therefore we cannot include גלות with the other מיתות קלות whose שגגתן נתנו לכפרה through a חטאת קרבן.

⁹ פירוש רש"י. The גמרא states first that 'והכי פירושא', since the flow of the גמרא seems to support רש"י. The גמרא then asks, seemingly on this second point (that כל refers to מיתות קלות), but we can know this (מיתות קלות) from רוצח לנפש כופר תקחו, which indicates that רוצח is included in מיתות קלות. This concurs with רש"י. However according to תוספות that רוצח is not included in מיתות קלות, it is necessary to explain the question of שמעת מינה כופר תקחו מלא, since רוצח is not מיתות קלות, what is the גמרא asking?!

¹⁰ A מסית is one who instigates someone to serve זרה עבודה זרה.

¹¹ A מדיח is one who takes part in corrupting a city to serve ע"ז, making it an הנדחת עיר.

דכתיב¹² לעושה בשגגה פרט למגדף שאין בו מעשה ורוצח -

For it is written, for the one who does it inadvertently, excluding a מגדף, where there is no deed, only speech. And a murderer is included in מיתות חמורות. These all derived from חרם וגו' לא יפדה -

ומיתות קלות כגון עבודת כוכבים ושבת ועריות דיש בהן כרת ומביא קרבן על שגגתן -

And the מיתות קלות for instance ע"ז and שבת and עריות for which there is כרת (if it was done במזיד without עדים והתראה), and he brings a קרבן for שוגג, we derive that he cannot redeem himself from these מיתות, from כל חרם -

ופריץ ולא ממילא שמעת מינה מלא תקחו כופר -

So the גמרא asks, ‘but cannot we automatically derive it from לא תקחו כופר’ (which is written by a רוצה) -

ומהתם שמעינו כל מיתות חמורות ולמה לי קרא למיתות חמורות -

And from רוצה we can derive all the מיתות המורות, so why do we need a פסוק for מיתות המורות, since we can derive them from רוצה which is included in the מיתות המורות -

אבל למיתות קלות ודאי צריך קרא¹³ -

However for מיתות קלות we certainly need a פסוק -

ומשני דאיצטריך תרי קראי למיתות חמורות חד לדרך עלייה שלא ניתן שגגתו לכפרה כלל -

And the גמרא answers that we need two פסוקים for the מיתות חמורות (meaning a רוצח), one פסוק for דרך עלייה where his שוגג cannot be forgiven at all -

וּנְחַד לְדֶרֶךְ יִרְיֵדָה שְׁנִיתוֹ שִׁגְגָתוֹ לְכַפְּרָה עַל יְדֵי גְלוּת¹⁴ -

And one פסוק is for דרך ירידה, whose שונג can be forgiven through גלות –

תוספות asks:

קשה לרבינו שמשון בן אברהם דמאי איצטריך קרא לחייבי מיתות קלות -

The ח"א has a difficulty; why do we need a פסוק for מיתות קלות -

כגון עבודת כוכבים ושבת ועריות דמה שייד שם כופר למאן דאמר כופר היינו דמי ניזק¹⁵ -

Like שבת, ע"ז, and עריית, for how is כופר possible there, according to the one who maintains that כופר refers to the value of the victim –

¹² Regarding serving בשובג ע"ז the תורה writes in טו,כט (שלה) במדבר that the rule of bringing a קרבן is for anyone who was בעגה בשגגה (he **did** it inadvertently).

¹³ The question then according to תוספות is; we can derive מיתות חמורות from לא תקחו כופר and מיתות קלות from חרם וגז' so why do we need the additional כל יפדה?

¹⁴ The three פסוקים (of חרם, כל חרם, לא תקחו כופר, חרם) are required for מיתות חמורות (including רוצח) (including מיתות קלות שניתנו שגגתו לכפרה ע"י קרבן (ומעוֹת) גלות, and גלות שניתנה שגגתו לכפרה where רוצח דרך ירידה (דרך עלייה מיתות קלות שניתנו שגגתו לכפרה ע"י קרבן (ומעוֹת) גלות, and גלות שניתנה שגגתו לכפרה

¹⁵ There is a dispute regarding the כופר payment for a שור המועד who killed a person; does the כופר consist of the value of the ox's owner, or is it the value of the deceased. According to the one who maintains דמי נזיק, why would we even think that by חייבי מיתות קלות he can redeem himself with money (since by a שור הנסקל he can redeem himself), the whole concept of דמי נזיק is inapplicable to all the חייבי מיתות קלות.

answers: תוספות

ותירץ דרבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה לטעמיה -

And the רשב"א answered that the תנא of this ברייתא (who is) ר"י בנו של ריב"ב follows his reasoning -

דאמר בפרק שור שנגח ד' וה' (בבא קמא דף מ,א) ונתן¹⁶ פדיון נפשו דמי מזיק:

For he maintains in 'וה' ד' פרק שור שנגח ד' (and he shall give the redemption of his soul) that the פסוק of נפשו (the owner of the ox) refers to the value of the מזיק (the owner of the ox).

Therefore in the other cases the כופר refers to the value of the person who transgressed.

Summary

According to רש"י a רוצח is included in the מיתות קלות (since שגגתו לכפרה though מיתות קלות while תוספות maintains that a רוצח is not included, since we require שגגתו לכפרה through קרבן or ממון).

Thinking it over

1. Seemingly the dispute between רש"י and תוספות is only whether a רוצח is included in מיתות קלות שניתנו שגגתו לכפרה. Why therefore was it necessary for תוספות to explain at length which are the מיתות חמורות and the מיתות קלות, which are the same as רש"י explained them (with the exception of רוצח); why repeat them?!
2. Is the question of the רשב"א on both פרש"י and תוספות or just on one of them?
3. Why does the רשב"א ask only concerning מיתות קלות, the question can (seemingly) be asked regarding מיתות חמורות (as well), how would דמי ניזק apply there?

---

¹⁶ The פסוק (in כא, ל) regarding the payment of כופר reads; וְנָתַן פְּדִיּוֹן נַפְשׁוֹ כָּל אֲשֶׁר יוֹשֵׁת עָלָיו. אם פֶּקֶד יוֹשֵׁת עָלָיו וְנָתַן פְּדִיּוֹן נַפְשׁוֹ כָּל אֲשֶׁר יוֹשֵׁת עָלָיו (משפטים) [כא, ל] (in)